

Beretning 2015

INDLEDNING

Når man skal skrive en beretning som denne, er en af de vigtigste opgaver for mig at se at foretage det rigtige udvalg af sager og aktiviteter for at kunne beskrive udviklingen i foreningens arbejde det forløbne år bedst muligt. Det kræver lidt overvejelse, når foreningen siden sidste generalforsamling har sendt omkring 25 skrivelser til kommunen, hvilket i gennemsnit vil sige én cirka hver 14. dag hele året igennem. Og ud over disse sager har der været en del projekter og arrangementer.

Heldigvis har bestyrelsen kvalitetssikret udvælgelsen af stof ved at gennemse og kommentere dispositionen til beretning, mens jeg er ansvarlig for den konkrete udarbejdelse.

CENTRALE EMNER

Bevaringsforening

Siden sidste års generalforsamling har vores forening i meget høj grad optrådt som en bevaringsforening, hvad den naturligvis også er. Vi interesserer os for bevaring af de bygnings- og landskabskulturelle kvaliteter, men også for, at den fornyelse og udvikling, der naturligvis finder sted, sker under skyldigt hensyn til de eksisterende omgivelser.

Den helt store opgave i år har været at fotodokumentere de bevaringsværdige bygninger i kommunen. Vi er netop blevet færdige, og den sidste af tre sendiger er sendt til København til uploading i databasen FBB.

Projektet startede på initiativ af Landsforeningen, som med støtte af Kulturstyrelsen og Realdania har påtaget sig at gøre noget for de bevaringsværdige bygninger. Kulturstyrelsen har været rundt i landet at gennemgå alle fredninger, så man er opdateret og har overblik over dem. Landsforeningens projekt er så at få lokalforeningerne til at tilbyde kommunerne hjælp til at fotodokumentere en del af de bevaringsværdige bygninger, for mens de fredede bygninger sorteres under staten, sorteres de bevaringsværdige under kommunerne.

I vores tilfælde blev det efter aftale med kommunen til, at alle udpegede bygninger skulle fotodokumenteres. Disse i alt mere end 500 bygninger grupperer sig således, at cirka halvdelen ligger i den gamle Sindal Kommune, som i 1991 blev systematisk gennemgået og beskrevet i forbindelse med udarbejdelsen af et kommuneatlas. De øvrige bygninger finder man i den centrale del af Hjørring by, i Lønstrup og centralt i Løkken. I den øvrige del af kommunen er der kun udpeget ganske få.

Vi havde håbet at kunne alliere os med Hjørring Fotoklub, men vores forhandlinger endte med, at de ikke kunne påtage sig opgaven. Vi har så klaret det selv i bestyrelsen, hvilket har været en tidkrævende opgave. Ganske vist lå der billeder fra 2012 af alle bevaringsværdige bygninger i gamle Sindal Kommune, da man på det tidspunkt reviderede udpegningerne, så dér skulle ikke nyfotograferes, men de øvrige små 300 bygninger er blevet fotograferet. Til alle bygninger, også dem i Sindal, er der desuden fundet ét eller flere historiske billeder, så eventuelle ændringer gennem tiden kan dokumenteres. Det hele er så blevet ordnet efter adresse og sendt til København, hvor man i Landsforeningen uploader billederne i databasen FBB (Fredede og Bevaringsværdige Bygninger). Jeg vil gerne takke Niels Bendsen og Mogens Thøgersen for deres store indsats med denne opgave – særlig Niels, som har påtaget sig en koordinerende funktion.

En anden bevaringsopgave (kan man vist godt kalde det) har også sit udspring i Landsforeningen. Man agter som en del af Landsforeningens hjemmeside og under overskriften ”Gode byer” at beskrive de historiske bykerner i landets købstæder. Vi har derfor skullet beskrive Hjørring midtby, finde væsentlige bymiljøer og pege på kvaliteter og svagheder. Det har vi gjort temmelig grundigt, så grundigt, at Landsforeningen, som ganske vist fandt det fremsendte spændende og interessant, ville forbeholde sig ret til at forkorte i teksten. I forbindelse med denne opgave vil jeg gerne kvittere for Mogens Thøgersens store indsats både med bidrag til indhold og med sammenskrivning.

Vi har for få dage siden hørt fra Landsforeningen, at man vil lancere projektet med en kampagne 16. december, og at man gerne vil have lokalforeningerne til at bakke op med møder og byvandring. I vores bestyrelse finder vi tidspunktet midt i juletravlheden lidt uheldigt, og vi har fortalt Landsforeningen, at vi finder emnet langt bedre egnet til en forårskampagne.

Store vindmøller

På udviklingsfronten har tre sager om store vindmøller fyldt meget. Arbejdet med dem har været med til at klargøre foreningens standpunkt i sådanne sager. Foreningens interesse er at diskutere bygnings- og landskabskulturelle spørgsmål, og den skal derfor ikke blande sig i energipolitik, hverken ved at vurdere forskellige energiformer op mod hinanden eller ved at problematisere økonomiske ordninger og incitamenter. Foreningen vil med baggrund i sit hovedærinde betragte vindmøllerne som store landskabslementer og vurdere og diskutere deres påvirkning af landskabet.

De tre vindmøllesager, som for et år siden på én gang dukkede op, drejer sig om placeringer ved Høgsted, Gårestrup og Rubjerg, og som I måske ved fra pressen, er sagerne forløbet meget forskelligt. De er også blevet vurderet forskelligt her i foreningen.

Mølleplanerne ved Høgsted har ikke været udsat for stor diskussion, og fra forningens side har vi blot udtrykt generel bekymring om, at så store landskabslementer vil påvirke oplevelsen af landskabet i vid omkreds.

Gårestrup-møllerne tænkes placeret meget tæt på Liver Å og på området med indlandsklitter ved Slettingen. Vi har påpeget, at møllerne vil påvirke oplevelsen af disse områder stærkt, og set fra flere af de høje punkter i den del af kommunen vil de dominere udsigten. Sagen har skabt en del røre, og inhabilitetsproblemer gør, at sagsbehandlingen er ved at gå om med høringsfrist i december.

Den sidste sag om møller ved Rubjerg har haft et lidt længere forløb. Der er også høringsfrist i december. Også placeringen af de møller finder vi bekymrende. For det første opføres de i et bevaringsværdigt landskab, som egentlig skal friholdes fra opførelse af bl.a. vindmøller. Endvidere viser flere af visualiseringerne i miljørapporten, at møllerne vil forstyrre indblikket til Børghlum Kloster. Og dén særlige landskabsoplevelse, en køretur fra Hjørring til Løkken er, vil blive stærkt påvirket på strækningen fra Hundeleiv til Vittrup. Ekstra forundrende er planerne om møller på den placering, når det spændende projekt, vi har fået præsenteret som indledning til denne generalforsamling med transformering af landsbyerne lang Løkkensvej og en styrkelse af naturen, er ved at blive sat i gang.

Et fjerde mølleprojekt ved Rakkeby synes at være på vej – og muligvis et ved Vrensted. Det er vanskeligt at forstå den positive politiske modtagelse de mange mølleprojekter får, når byrådet samtidig kan vedtage en plan- og udviklingsstrategi, der helt tydeligt, bl.a. med en næsten poetisk beskrivelse af udsigten fra Hjørring Bjerger, peger på naturen – og landskabet, må man forstå – som et vækst- og udviklingspotentiale for kommunen.

Træhjemmesiden

I nyhedsbrevet juni dette år bekendtgjorde vi, at træhjemmesiden nu var i fuld gang i sit nye layout. Alt materialet fra den gamle side er flyttet over, men desværre går det ikke så hurtigt med at få lagt det store materiale, som vi er i besiddelse af, ind på siden. Andre opgaver har krævet den ledige tid.

Der er alligevel god aktivitet på hjemmesiden, hvor man for tiden under nyheder kan læse om skovrejsning i kommunen. Slotved Skov bliver udvidet; det samme gør Nybæk Plantage ved Løkken; og her i Hjørring rejses der skov øst og nord for Vellingshøjcentret samt øst for Vinstrup Bjerg.

Man kan også på træhjemmesiden læse, at FBL-Hjørring til Hjørring kommune har indsendt et forslag til træpolitik omhandlende drift og pleje samt registrering og beskyttelse af kommunens træer. Forslaget blev indsendt på baggrund af, at kommunen er ved at lave en naturpolitik, som skal indarbejdes i den kommende kommuneplan. Det er dog usikkert, om en træpolitik kan indarbejdes i naturpolitikken, eller om den i det hele taget kan blive en del af kommuneplanen.

Vi har lige har været igennem en konkret træssag, som også nævnes på træhjemmesiden: Menighedsrådet ved Sct. Hans kirke har for ganske nylig fældet en række 60 år gamle seljerøn langs kirkegårdsdiget ud mod Kirkegårdsvej for at foretage en mindre udvidelse af parkeringspladsen. Kommunen var imod en fældning, men havde ingen sanktionsmuligheder. Man bad derfor FBL udfærdige en udtalelse. Det gjorde vi naturligtvis og støttede i dén kommunens synspunkt. Og selv om det ikke hjalp på sagens konkrete udfald, stivede kommunens henvendelse om hjælp selvtilliden af i FBL. Det skal bemærkes, at de fældede træer vil blive erstattet af træer langs indersiden af diget.

Jeg vil gerne her fremhæve, at aktiviteten omkring træhjemmesiden og fagfolks almindelige anerkendelse af initiativet først og fremmest skyldes Esther Mortensens engagerede arbejde. Man mærker, at der her er tale om hjerteblod, hvis jeg må tage munden så fuld. Og når Esther Mortensen ved valgene senere på denne generalforsamling ønsker at træde ud af bestyrelsen, men er villig til at lade sig vælge til en suppleantpost, er det heldigvis, fordi hun fortsat gerne vil hellige sig foreningens grønne side, men uden at føle sig så forpligtet af de øvrige opgaver.

Samarbejde med kommunen

De seneste års positive udvikling i samarbejdet med kommunen er fortsat det forløbne år. I forbindelse med den tidligere nævnte fotoopgave har der været en række møder med kommunens embedsmænd for at få relevant materiale for vores arbejde skaffet til veje og få ryddet op i fejl og tvivlsspørgsmål. Disse møder har fundet sted i den bedste atmosfære, men det er kommet bag på os, at der har været så meget arbejde med fejl og uklarheder i de lister, vi har arbejdet ud fra. Kommunen har været glad for vores indsats med fotografering, fordi man i forbindelse med den næste kommuneplan skal have mere styr på kulturarvs-hjørnet af kommunens virksomhed.

I en anden kulturarvssag har kommunen har skullet gennemgå og revidere de udpegede kulturmiljøer i kommunen. I den sammenhæng har FBL sammen med museet været inviteret til at deltage som sagkyndige i en følgegruppe. Til de ret hyppige møder, der fandt sted hen gennem vinteren, var jeg enormt privilegeret, idet jeg kunne møde op med historiker og tidligere museumsdirektør Mogens Thøgersen ved min ene side og formanden for kulturmiljørådet i det hedengangne Nordjyllands Amt, arkitekt Niels Bendsen ved den anden. Det var enormt fedt, som det vist hedder på nudansk, at møde op med de tunge drenge. Ingen andre, inklusive mig selv, var i begyndelsen vist rigtig klar over, hvad vi var i gang med, hvad kulturmiljøer egentlig var. Ved udgangen af februar gik arbejdet på standby, men der er indkaldt til to afsluttende møder i december.

ÅRETS GANG

Ud over disse emner vil jeg gerne forholdsvis kort nævne nogle sager fra det for-gangne år, som er interessante ud over det banale.

Mange sager m. bevaringsværdige bygninger

Fra kommunen har vi modtaget 6 sager til høring om bevaringsværdige huse. De fire af dem drejede sig om huse i Løkken, som man ville renovere. Der har i alle fire tilfælde været tale om projekter, der vil fastholde det oprindelige bygningsmæssige udtryk eller tilbageføre til det. Det er utrolig glædeligt at deltage i en dialog, hvor alle viser interesse for at skabe nutidige indvendige rammer og bevare det udvendige udtryk. Vi har i flere tilfælde bedt om, at vores høringssvar vedhæftes kommunens svar til ansøger, fordi vi føler os i en dialog, hvor bygherren kan være interesseret i at se vores bemærkninger.

Ud over disse ansøgninger, hvor der skulle dispenseres, kunne vi konstatere, da vi fotograferede i Løkken i sommer, at flere grundige vedligeholdelsesarbejder, som ikke krævede dispensation, var i gang. Løkken rører på sig.

Et enkelt bevaringsværdigt hus i Hjørring kræver lige et par ord. Det er Skolegade 6, som en del nok vil kende som den gamle rektorbolig. Efter at museet overtog det gamle rådhus, som vi netop befinder os i, er man rykket ud af Skolegade 6, som nu står tom. Kommunen ejer bygningen og indkaldte os i foråret til et møde om, hvad der skulle ske med bygningen. Nedrivning blev nævnt som en af mulighederne. Husets alder og arkitektur, dets sammenhæng med omgivelserne og dets kulturhistorie som det første amtssygehus burde dog vægte tungt imod en sådan tanke. Men vi kan langt fra være sikre og må være parate til at rykke i felten. FBL har skrevet til kommunen med nogle forslag til, hvilke funktioner, huset kunne have.

Svanelundsvej 6

I har måske bemærket, at Svanelundsvej 6 er blevet revet ned, og at nybyggeri er ved at rejse sig. Til adressen hører en temmelig stor grund, der breder sig bag de om-givende huse. Der bliver inde på grunden bygget et 2 etages lejlighedsbyggeri med 12 lejligheder og ud mod gaden en hus med 2 lejligheder.

Vi har besværet os over projektet hele vejen og er under vejs blevet inviteret til arkitekten for at få forklaret de arkitektoniske tanker – der bygges i palæinspireret stil.

Vores argumentation har dog først og fremmest gået på, at man ikke burde opføre etagebyggeri i et område, hvor byrådet ellers i det eksisterende plangrundlag taler om at fastholde området med de store villaer. Svanelundskvarteret har i 100 år haft en særlig status i byen og burde udpeges som det kulturmiljø, det i realiteten er.

Etagebyggeriet er desværre på vej op, men samtidig udpeges Svanelundskvarteret i den kommende kommuneplan som kulturmiljø. Ingen har givet os kredit for, at det sker, men timingen indikerer, at vi kan have grund til at ranke ryggen.

Bunden af Jernbanegade

Jernbanegade her i Hjørring udgør sådan set også et kulturmiljø, selv om den hverken er udpeget som sådan eller formodentlig står lige for at blive det. Men den har i lang over 100 år været byens indgang fra banegården og langt størstedelen af tiden med de samme bygninger på hjørnerne ned mod banen.

Nu er Det Blå Hjørne og "Tandlægehuset" truet. Kommunen ejer bygningerne og overvejer at tage dem med i købet, når Sysseltinget skal fjernes. Hvad opføres der så på arealerne? Vi er interesserede i, at byen præsenterer sig smukt og klart defineret for den togrejsende, der ankommer.

Vi har haft møde med borgmesteren, hvor vi luftede vores bekymring og talte for bevaring. Resultatet af mødet var, at vi fik lovning på at blive hørt, når noget mere konkret er på vej. Vores frygt for, om vi var for sent ude med vores bekymring, viste sig heldigvis at være forkert.

Nr. Lyngby

En lidt speciel sag, som vi ikke har hørt noget til siden februar, drejer sig om Nr. Lyngby.

Kommunen vil udarbejde et plangrundlag, som overfører Nr. Lyngby til byzone, og som (citater) "giver mulighed for at udvikle Nr. Lyngby på tilsvarende vis som Lønstrup bare i mindre størrelse til en attraktiv ferieby med butikker, kunstnere, restauranter, hotel og boliger" (citater slut).

FBL har udtrykt forundring over dette pludselige initiativ, som ikke synes at have rod i et konkret behov på stedet. Men Lyngby Mølle Feriecenter får i denne sammenhæng også mulighed for at blive omdannet til boliger, og det er måske der, baggrunden for hele sagen skal findes.

Brinck Seidelins Gade

Og så vil jeg gerne nævne en sag, vi har ventet på i årevis, og som stadig ikke er i hus: Den bevarende lokalplan for Brinck Seidelins Gade. Som jeg nævnte sidste år, skal den ud over Brinck Seidelins Gade også omfatte sydsiden af Østergade fra Jernbanegade til Metropol. Hvornår kommunen får arbejdet gjort færdigt ved jeg ikke, men der sker dog udvikling. Alle bygninger inden for planområdet – ca. 35 – har nu fået vurderet deres bevaringsværdi, og omkring halvdelen af dem er udpeget som bevaringsværdige.

Medlemsarrangementer

Med hensyn til medlemsarrangementer har det været småt siden sidste generalforsamling. Kræfterne er i høj grad blevet brugt på krævende opgaver som fotoprojektet, træhjemmesidens nye ikklædning og tekst til Landsforeningens projekt "Gode byer".

Det er dog blevet til en gentagelse af Niels Viums foredrag om Hack Kampmann samt planlægning af en sommerudflugt til Sæby i samarbejde med Museumsforeningen. Desværre var der ikke tilstrækkelig tilslutningen til, at vi kunne gennemføre den.

Vi håber på og tilstræber at løfte niveauet det kommende år.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

Landsforeningen har spillet en væsentlig rolle i FBL-Hjørrings arbejde det forgangne år. Hele fotoprojektet vedrørende de bevaringsværdige bygninger er som tidligere nævnt kommet i stand på Landsforeningens initiativ. Det er Landsforeningen, der uploader alle billederne, og de betaler en markering af afslutningen på projektet. Desuden har man fra centralt hold som tidligere nævnt formået os til at levere stof til projektet ”Gode byer”.

Med hensyn til mødevirksomhed har Niels Bendsen og Mogens Thøgersen deltaget i et formandsmøde i Nyborg, den 21. marts, hvor Landsforeningens arbejde og relationen til lokalforeningerne blev drøftet, forhold omkring planloven blev præsenteret, og god kommunikation blev sat til debat.

Den 8.-9. maj deltog jeg i Landsforeningens årsmøde i Kgs. Lyngby, hvor der også blev afholdt generalforsamling. Og i lørdags, 21. november var Mogens Thøgersen og jeg til et inspirationsmøde i Aalborg under overskriften ”Byens udvikling og kultur” om samspillet mellem de to begreber.

Lokalforeningen

Arbejdet med foreningens organisation og drift er efter vedtægtsændringerne sidste år gået stille og roligt. Dog har forandringerne på museet givet anledning til lidt ekstra opmærksomhed.

Vores nære forhold til museet, som dels lægger hus til vores bestyrelsesmøder og nogle arrangementer og dels fører vores bogholderi, har ved museets direktørskifte naturligvis skullet bekræftes. Vi har fået en venlig og positiv kontakt til John Rendboe, den nye direktør, og alt tyder på, at de gode relationer fortsætter.

På sidste års generalforsamling blev der talt om foreningens kontingentstruktur, som bestyrelsen tidligere har haft til hensigt at forenkle, så der ikke både var personligt medlemskab og husstandsmedlemskab. Derfor var forskellen i kontingentstørrelserne blevet snævret ind. Efter at kritiske røster på sidste års generalforsamling havde rejst sig, lovede bestyrelsen inden denne generalforsamling at træffe endelig afgørelse om sin indstilling. Og den er, at bestyrelsen alligevel ikke foreslår ændringer, fordi de ikke har indlysende fordele, og fordi de måske endda kan være økonomisk ufordelagtige. På baggrund af de overvejelser vil bestyrelsen under et senere punkt på denne generalforsamling fremsætte konkrete forslag, som vil øge forskellen mellem kontingentsatserne.

Med hensyn til foreningens medlemstal vil der, som tallene lige nu ser ud, efter nytår blive sendt 66 indbetalingskort ud. Sidste år nævnte jeg tallet 63 og året før 57.

Men hvad vil det sige i hoveder? Ja, jeg har min egen omregningstabel, der lader et personligt medlemskab tælle 1, familiemedlemskab 2 og institutions/virksomhedsmedlemskab 3. Med sådan en omregning er der nu 119 personer i foreningen, mens der sidste år var 109 og året før 99. Det kan vi vist ikke være utilfredse med.

FREMTIDEN

Så vidt det forgangne år, men hvad har vi så liggende foran os?

Afslutning på fotoopgaven

Lige for tiden er vi i gang med at udarbejde et lille hæfte, der skal fortælle om den fotoopgave, vi har løst i år, om bevaringsværdige huse generelt og om databasen FBB, som billederne er oploaded til. Hæftet er et led i afslutningen på fotoopgaven, som skal markeres ved en reception en gang i februar.

Nye udpegninger af bevaringsværdige bygninger

Når fotoprojektet er afsluttet med reception og forhåbentlig lidt pressedækning, kunne vi rigtig godt tænke os – hvis vi har kræfterne til det – at sætte en folkelig kampagne i gang med at finde de bygninger og bymiljøer, som endnu ikke er udpeget i kommuneplanen som bevaringsværdige, men burde være det. Foreningen vil så kunne fremlægge konkrete forslag over for kommunens administration og politikere.

Vision for bymiljøet i Hjørrings historiske bymidte

Og så har vi en opgave, der ligger og venter. Det er at udforme en ”Vision for bymiljøet i Hjørrings historiske bymidte”. Selve dispositionen har vi fået allerede for et år siden af Jep Loft fra Landsforeningens bestyrelse. Og indholdet kan til en vis grad tage udgangspunkt i, hvad vi lavede til projektet ”Gode byer”. Som et led i udarbejdelsen af denne vision overvejer vi også at lave et medlemsarrangement, hvor vi besøger museets udstilling ”Tidsmaskinen” og afsluttende drøfter visioner for bymiljøet.

AFSLUTNING

Vi kan i foreningens bestyrelse have vores tanker og ideer om, hvad vi gerne vil tage fat på, men der er hele tiden også sager, der løbende dukker op i de kommunale kontorer, og som kræver opmærksomhed, og erfaringsmæssigt koster de en hel del arbejde. Jeg synes således, at alt tyder på, at vi også i det kommende år har nok at lave.

Hermed vil jeg overgive beretningen til forsamlingens behandling.